

Pràcticum V

Codi: 103505

Crèdits: 12

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Xavier Fontich Vicens

Correu electrònic: xavier.fontich@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Xavier Fontich Vicens

Prerequisits

Es recomana haver fet els Pràcticums I, II, III i IV. Entre els Pràcticums II, IV i V s'ha d'haver estat en 2 escoles diferents. Per a poder cursar aquesta assignatura és imprescindible disposar del certificat negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals. És responsabilitat de l'alumne demanar-lo per poder aportar-lo al centre abans d'iniciar el període de pràctiques. Per a poder cursar el pràcticum és imprescindible respectar els terminis de sol·licitud establert per la Facultat.

Objectius

El Pràcticum V té com a objectiu principal que l'alumnat es vinculi a un projecte educatiu determinat. L'alumnat ampliarà la seva competència per dissenyar una intervenció educativa i portar-la a la pràctica. La intervenció educativa es podrà referir a qualsevol de les àrees curriculars de primària o a altres aspectes de la vida del centre. La proposta didàctica del PV no pot ser coincident amb la del PIV, ni en continguts, ni en modalitat.

En el cas de les mencions del grau: Llengua Anglesa, Educació Musical, Educació Física i Necessitats Educatives Específiques, el contingut del Pràcticum V es vincularà a l'especialitat corresponent.

La tipologia del projecte educatiu resta oberta en cada cas a la decisió que es prengui per part dels tutors/es del centre formador, d'acord amb la Facultat i l'alumnat.

Els objectius del pràcticum V són:

- Programar, impartir i avaluar una proposta/intervenció vinculada a una o varies àrees de coneixements del currículum de l'educació primària.
- Analitzar críticament el projecte educatiu del centre de pràctiques per poder plantejar propostes de millora.
- Reflexionar sobre la pràctica docent per ser conscient i prendre decisions fonamentades del propi desenvolupament professional

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i de la gestió de la mateixa.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Assumir la dimensió educadora de la funció docent i fomentar l'educació democràtica per una ciutadania activa.
- Col·laborar en els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació primària i als seus professionals.
- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu i en particular el d'ensenyament-aprenentatge mitjançant el domini de les tècniques i estratègies necessàries.
- Conèixer formes de col·laboració amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula i dominar les destreses i habilitats socials necessàries per tal de fomentar un clima d'aula que faciliti l'aprenentatge i la convivència.
- Conèixer l'organització de les escoles d'educació primària i la diversitat d'accions que comprèn el seu funcionament.
- Conèixer les àrees curricular de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn als procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.
- Conèixer models de millora de la qualitat amb l'aplicació als centres educatius.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seves famílies, atenent les necessitats pròpies dels estudiants. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Discernir selectivament la informació audiovisual que contribueixi als aprenentatges, a la formació cívica i a la riquesa cultural.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Estimular i valorar l'esforç, la constància i la disciplina personal en els estudiants.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica.
- Participar en les propostes de millora en els diferents àmbits d'actuació que es poden establir en un centre.
- Participar i implicar-se en els actes, reunions i esdeveniments de la institució a la qual es pertany.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individuals.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.

- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Regular els processos d'interacció i comunicació en grups d'estudiants 6-12 anys.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i del centre.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).
- Valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar les programacions i activitats d'ensenyament i aprenentatge a la diversitat de l'alumnat.
2. Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
3. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant-hi les dimensions social, econòmica i mediambiental.
4. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
5. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
6. Aplicar les dades obtingudes en el diagnòstic socio-educatiu en el procés de planificació educativa.
7. Aprendre de manera permanent i reflexionar de manera crítica com a docents, fent recurs a processos de recerca-acció compartits per a la millora i la innovació de la pràctica docent.
8. Avaluar l'activitat docent a l'aula, integrant processos d'autoavaluació.
9. Avaluar l'evolució de les pròpies fortaleses, potencialitats i debilitats al llarg de la seva estada al centre, entendre com poden influir en la docència i reflexionar per trobar els elements de la seva pràctica que han incidit en aquesta evolució.
10. Col·laborar amb els professionals de l'escola a fi d'extraure la informació rellevant dels projectes d'innovació analitzats.
11. Col·laborar amb els professionals del centre fent propostes d'innovació a partir de l'observació de la pràctica innovadora del centre i de l'aula.
12. Compartir amb els companys que fan les pràctiques al mateix centre el desenvolupament de les experiències d'aula i discutir la seva adequació al grup classe.
13. Compartir amb els professionals de l'escola la proposta d'innovació generada tot comunicant a l'equip de mestres la proposta.
14. Compartir el coneixement específic amb altres professionals per assegurar una solució o producte millor.
15. Comprendre el funcionament de les diferents estructures organitzatives del centre escolar.
16. Comprendre la necessitat de vincular principis i idees amb actuacions concretes, mitjançant la pràctica reflexiva i la identificació d'estratègies de resolució de problemes.
17. Concebre la innovació com una tasca de desenvolupament professional i de formació permanent.
18. Concebre les pràctiques d'aula com element de millora de la pràctica professional.
19. Controlar i fer el seguiment del procés educatiu i en particular el d'ensenyament-aprenentatge mitjançant el domini de les tècniques i estratègies necessàries.
20. Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
21. Conèixer models de millora de la qualitat amb l'aplicació als centres educatius.
22. Coordinar-se amb els altres docents en el plantejament educatiu i en la concreció de les tasques d'ensenyament-aprenentatge.
23. Definir els elements que constitueixen un centre educatiu com a organització complexa.
24. Demostrar coneixement del marc teòric per analitzar la realitat d'aula i de centre.
25. Demostrar conscienciació respecte de la responsabilitat individual i social envers el món que ens envolta.
26. Demostrar interès per conèixer i comprendre les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
27. Desenvolupar un treball col·laboratiu, en equip, com a pas previ per al treball en xarxa.
28. Diagnosticar la realitat socio-educativa dels centres a partir de la identificació dels factors socials que la condicionen.
29. Discernir selectivament la informació audiovisual que contribueixi als aprenentatges, a la formació cívica i a la riquesa cultural.
30. Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.

31. Documentar-se a partir de la lectures d'articles, de fonts bibliogràfiques i de propostes i recursos didàctics per tal d'interpretar i donar resposta a les necessitats de suport específic dels alumnes.
32. Donar respostes integrades i complexes davant els fenòmens educatius.
33. Establir criteris d'avaluació per a les activitats planificades que sorgeixin del mateix procés d'ensenyament i aprenentatge.
34. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
35. Fer ús de conceptes teòrics i principis educatius per interpretar fets, situacions i processos d'aula i de centre.
36. Fer ús i valorar tots els llenguatges (oral, escrit, artístic, corporal, ...) a l'aula (entre el professor i els alumnes i entre els mateixos alumnes) com eina per a la negociació de significats i la construcció conjunta de coneixements.
37. Identificar el marc d'autonomia i el rol del mestre en la societat actual.
38. Identificar experiències de col·laboració entre els sectors de la comunitat educativa i l'entorn social.
39. Identificar les barreres a l'aprenentatge i mobilitzar els recursos per atendre la diversitat.
40. Identificar les estratègies que afavoreixen la interacció i la comunicació a l'aula per crear un bon clima d'aprenentatge i de convivència
41. Identificar les maneres de gestionar el temps, l'espai i la organització social de l'aula.
42. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
43. Implicar-se en la dinàmica del centre i de l'aula a l'hora de fer propostes d'innovació relacionades amb el context del centre i de l'aula.
44. Justificar l'adequació de les activitats de llengua i matemàtiques dissenyades al grup classe en què s'impartiran.
45. Mantenir una actitud de respecte del medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques sostenibles, que atenguin la igualtat de gènere, l'equitat i el respecte dels drets humans.
46. Observar críticament la realitat de l'escola parant especial atenció als projectes d'innovació, reflectint aquest coneixement pràctic en les propostes de millora.
47. Participar en la preparació, desenvolupament i regulació de las tasques quotidianes d'aula i realitzar propostes per a la seva millora
48. Planificar activitats de llengua i matemàtiques, explicitant la seva intencionalitat didàctica.
49. Planificar i realitzar activitats que fomentin en els alumnes una ciutadania activa.
50. Prendre consciència de la importància de les interaccions entre iguals en el desenvolupament de l'empatia, les relacions socials i l'estatus dins del grup.
51. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
52. Raonar processos de causalitat entre factors educatius i factors socials.
53. Reconèixer el nivell de compromís personal i social envers determinades accions educatives.
54. Reflexionar sobre el rol de l'escola en una societat en procés de canvi.
55. Reflexionar sobre les potencialitats de la interdisciplinarietat en el marc de l'actual proposta curricular.
56. Regular els processos d'interacció i comunicació en grups d'estudiants 6-12 anys.
57. Saber analitzar i gestionar els conflictes socials a l'aula fent ús de dinàmiques de grup i ensenyant habilitats socials per tal de millorar el clima de l'aula.
58. Seleccionar la informació clau per a efectuar propostes de millora en els centres d'educació primària.
59. Utilitzar estratègies que afavoreixen la interacció i la comunicació a l'aula en situacions d'aprenentatge de la llengua, la literatura i les matemàtiques.
60. Utilitzar les TIC i les TAC en el desenvolupament i elaboració de treballs pràctics i en el disseny de propostes didàctiques.

Continguts

Els continguts vindran determinats per la modalitat de Pràcticum que faci l'alumne/a. Les pràctiques V poden ser de caràcter generalista o vinculades a la Menció que realitza l'alumne/a: Educació Musical, Llengua Anglesa, Educació Física o Necessitats Educatives Específiques.

L'alumnat de la menció de Necessitats Educatives Específiques realitzarà aquest Pràcticum en dos centres educatius diferents.

L'alumnat no adscrit a cap de les mencions específiques pot demanar fer aquestes pràctiques en una Escola d'Adults (CFA), aules hospitalàries, o CFA centre penitenciari segons l'oferta de cada curs acadèmic.

Bloc de continguts

** L'alumnat que desenvolupi el pràcticum IV i V en el mateix centre educatiu, no caldrà que faci els blocs A i B de continguts*

BLOC A. CONEIXEMENT DEL CONTEXT ESCOLAR*

1. L'organització del centre.
2. Els projectes educatius del centre.
3. Les relacions amb l'entorn.

BLOC B. CONEIXEMENT DE L'AULA*

1. Els processos d'aprenentatge en relació a les estratègies d'ensenyament.
2. L'atenció a la diversitat i els processos d'inclusió.
3. Els processos de comunicació i interacció a l'aula.
4. Els processos d'organització a l'aula.
5. La convivència i estratègies de resolució de conflictes.

BLOC C. PROPOSTA DIDÀCTICA / INTERVENCIÓ EDUCATIVA A L'AULA

1. Programació i experimentació d'una proposta/intervenció referida a les àrees curriculars de l'educació primària.
2. Avaluació de la proposta/intervenció.
3. Reflexió crítica i propostes de millora de la proposta/intervenció.
4. Ús d'un llenguatge oral i escrit adequat al context acadèmic (català o anglès, segons el grup).

El Pràcticum V ofereix diferents modalitats:

- Proposta d'intervenció educativa a l'aula. Aquesta modalitat implica dissenyar una proposta d'aula de caràcter disciplinari, interdisciplinari, transversal o del tipus que es consideri convenient, per donar resposta a una necessitat / demanda / inquietud / interès del grup. L'objectiu és aprofundir en el camp teòric de la necessitat / demanda / inquietud / interès i fer la transposició didàctica en forma de proposta d'intervenció educativa a l'aula.
- Projecte d'intervenció educativa al centre. Aquesta modalitat implica la participació activa en projectes de caràcter transversal i interdisciplinari que van més enllà de les programacions d'aula (setmanes temàtiques, jornades, centres d'interès, plans, etc.) i que són habituals que els centres formadors. L'objectiu és implicar-se de forma activa i responsable en una comissió de treball que té un encàrrec per desenvolupar un aspecte (setmanes temàtiques, jornades, centres d'interès, plans, etc.) del projecte educatiu.
- Projecte d'aprenentatge Servei (APS). Aquesta modalitat combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo. El projecte d'aprenentatge Servei s'estableix a proposta de l'alumne/a implicat, previ consens i acord amb l'escola i amb el tutor o la tutora de la Facultat. L'objectiu de la modalitat APS en el context del Pràcticum V és que l'alumnat que hi opti pugui realitzar una intervenció que comporti alguna millora constatable en l'àmbit del seu centre de pràctiques. Aquesta millora serà el resultat del coneixement del medi, la creativitat, l'esforç personal, el compromís amb l'escola i amb la societat i el treball en equip.

Al final del Pràcticum V, dimarts 20 de juny de 2023, de 9:00 a 13:00, el Grau d'Educació Primària organitza la "Jornada de Pràctiques", de caràcter obligatori, en què participarà tot l'alumnat i tot el Professorat que el tutoritza. Aquesta Jornada ha de ser un espai rellevant de reflexió i intercanvi d'experiències. Els alumnes que facin el Pràcticum V compactat al primer semestre també hi han de participar. Només queden exclosos d'aquesta jornada els alumnes que finalitzen estudis el febrer del curs acadèmic corresponent.

Els tutors i tutores d'aquest pràcticum pertanyen als departaments de: Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials, Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals, Didàctica de l'Expressió

Musical, Plàstica i Corporal, Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació, i Pedagogia Aplicada. L'alumnat que faci una menció específica tindrà com a tutors i tutores d'aquest Pràcticum a professorat dels departaments i les unitats implicats en la menció.

Metodologia

Les activitats formatives s'estructuren de la següent manera:

Seminaris i tutories individuals i col·lectives

- Reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge.
- Presentació, intercanvi, discussió i avaluació de les observacions realitzades a l'aula
- Disseny i anàlisi d'alguna de les modalitats d'intervenció que permet aquest pràcticum

Estada al centre de pràctiques

- Observació i anàlisi de les pràctiques que es duen a terme a l'aula i al centre.
- Participació i col·laboració a les activitats de l'escola i l'aula.
- Programació, impartició i avaluació d'alguna de les modalitats d'intervenció que permet aquest pràcticum (projecte d'intervenció educativa a l'aula, o al centre, o APS)

Treball autònom

- Recerca d'informació i documentació.
- Disseny d'una proposta / intervenció d'alguna de les modalitats que permet aquest pràcticum
- Reflexió crítica del propi procés d'aprenentatge i del desenvolupament professional

Calendari. El calendari de l'estada de pràctiques als centres, dels seminaris i alguns aspectes de la memòria d'aquest pràcticum pot variar per aquells estudiants que el fan vinculat a una estada Nacional o Internacional a través del programa propi UAB (Bressola, Richmond, Munich...), un ERASMUS o SICUE. Per poder adaptar el calendari o fer les pràctiques al lloc de treball, cal complir els criteris que estableix la normativa i sol·licitar-ho a través dels procediments de la Facultat informats al web.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris i tutories individuals o collectives	22	0,88	2, 6, 7, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 26, 28, 32, 34, 35, 36, 46, 47, 50, 52, 53, 54, 55, 58, 60
Treball autònom	75	3	1, 2, 6, 7, 8, 9, 16, 19, 21, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 41, 49, 52, 53, 55, 58, 60
Tipus: Supervisades			
Estada al centre de pràctiques	203	8,12	1, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59

Avaluació

Són requisits per a ser avaluat/ada el compliment del 100% d'assistència a l'horari del centre de pràctiques; i el compliment del 80%, com a mínim, d'assistència i participació activa als seminaris, les tutories i la Jornada de Pràctiques.

Per poder aprovar el Pràcticum V s'ha d'haver superat (amb una nota mínima de 5) cadascun dels blocs d'activitats d'avaluació: Carpeta d'aprenentatge, estada al centre de pràctiques amb l'informe del centre formador, i les tutories, seminaris i la Jornada de Pràctiques. En el cas que se suspengui un bloc d'activitats i la mitjana amb la resta de blocs fos superior a 5, per defecte la qualificació final de les pràctiques serà de 4.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics.

Abans d'entregar una evidència d'aprenentatge, cal comprovar que s'ha escrit correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA. i d'acord a la documentació que es resumeix en fonts de la UAB: https://ddd.uab.cat/pub/recdoc/2016/145881/citrefapa_a2016.pdf i http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_03.html

En qualsevol moment de l'estada a l'escola, l'escola pot elaborar un informe justificat on s'evidenciï que l'alumne no pot continuar fent les pràctiques. Si això passa, aquest alumne suspensarà automàticament el pràcticum (la nota numèrica que quedarà serà un 3).

El plagi total o parcial, d'una de les activitats d'avaluació i/o la còpia en una prova d'avaluació és motiu directe per suspendre l'assignatura (la nota numèrica que quedarà serà un 3).

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 16, 17, 21, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 46, 49, 51, 52, 54, 55, 58, 60
Estada al centre. Informe de Pràctiques.	30%	0	0	1, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 30, 32, 36, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 59
Jornada de Pràctiques	10%	0	0	7, 12, 27, 53, 54
Tutories i seminaris	20%	0	0	14, 21, 29, 30, 33, 34

Bibliografia

DECRET 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. DOGC núm. 6900 - 26.6.2015

DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. DOGC núm. 7477 - 19.10.2017

ORDRE ENS/164/2016, de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària. DOGC Núm. 7148 - 23.6.2016

Cada tutor/a adjuntarà la bibliografia específica

Programari

El programari que s'emprarà serà bàsicament programes de tractament de textos i d'exposicions, així com repositoris de documents.